12de JAARGANG. CURACAO DEN 15n JUNI 1895 No 598

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAL No 129.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire Aruba fl 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un annucio di 1 té 7 regel fl. 1,50, cada regel mas fl.0,07½

Buiten de Wet gesteld.

In zijn lezenswaardig geschrift „La Papauté le Socialisme et la Démocratie" wijst de bekende Fransche staathuishoudkundige Leroy Beaulieu op het noodlottige verschijnsel, dat de overheid de scherpe punt harer wetgeving niet richt tegen de syndicaten, welke zich veroorloven bij werkstakingen patroons en werklieden op gewelddadige wijze naar hun hand te zetten, maar juist tegen die vereenigingen, wier eenig doel het is armen bij te staan, ouden van dagen te verzorgen, weezen een behoorlijke opleiding te geven en zieken te verplegen. Aan die vereenigingen wier leden niets voor zich persoonlijk verlangen en geen andere begeerte hebben, dan de kwalen der lijdende menschheid te verzachten en den geest van plicht, van vertrouwen op God, van naastenliefde en godsdienst te verspreiden en te bevestigen, worden door den fiscus de zwaarste eischen gesteld. Tegen die vereenigingen omringen zich onze wetgevers met een driedubbele verschansing. Honderd jaren na de Revolutie is het nog de monnik in een witte of bruine pij, is het nog de Zuster met een zwarten sluier of witte kap, die de veiligheid van den Staat en de openbare rust bedreigt. Wat de syndicaten betreft, waarvan de lei ders slechts klassenhaat zaaien en openlijk den maatschappelijken oorlog prediken, hun zal veel worden toegestaan en veel worden vergeven. Zij zijn immers anti-religieus (laïques)? En zij hebben immers gewoonlijk vrijdenkers aan hun spits! Dit is voldoende om de „ esprits forts" van het Palais-Bourbon (Tweede Kamer) tevreden te stellen....

Tot zoover de heer Leroy-Beaulieu, wiens getuigenis waarlijk niet verdacht kan zijn, daar hij veeleer tot de liberalen, dan tot de „clericalen" moet gerekend worden. De feiten zijn trouwens daar, om de juistheid van zijn woord te staven. Terwijl aan het socialisme volle vrijheid wordt gelaten en revolutionnaire of maçonnieke vereenigingen zich door geen beletselen zien omgeven, heeft de anticlericale meerderheid der Kamers een belasting op de congregaties uitgedacht en ingevoerd, welke maar al te zeer den toeleg verraadt, om het godsdienstig leven zooveel mogelijk te vernietigen.

Wij doelen hier op het *droit d'abonnement*, d. w. z. een jaarlijksche belasting van drie fr. per duizend op onroerende goederen voor erkende en van vier fr. voor de niet erkende congregaties [Jezuïeten, Dominicanen enz]. Pas eenige weken geleden is dit *droit d'abonnement* tot wet verheven, ondanks de krachtige protesten van een groot aantal bisschoppen en ondanks de schitterende redevoeringen daartegen in Kamer en Senaat door vele katholieke en enkele liberale afgevaardigden gehouden.

Deze belasting is *in zich zelve* slecht en onrechtvaardig, omdat zij de congregaties *buiten de wet stelt*. Men heeft hier te doen met een uitzonderingswet, ingegeven door den haat, die indertijd een aantal religieuzen met geweld uit hunne kloosters dreef, maar thans op meer geniepige, zij 't ook op niet minder brutale wijze, het geestelijk leven bedreigt. Want men moet niet vergeten, dat de congregaties reeds in alle bestaande belastingen zijn aangeslagen en dat men haar bij de toepassing van het *droit d'abonnement* als bezit, als rentegevend kapitaal in rekening brengt wat dienen moet en absoluut *noodig* is voor de bedden, waarin kranken, ongelukkigen, of grijsaards worden verpleegd, voor de schoolbanken, waarop de kinderen des volks plaats nemen, om onderricht te ontvangen, voor de gelden en goederen, welke geen andere bestemming hebben, dan wèl te doen aan armen, kleinen, hulpbehoevenden....

Men telt, volgens de opgave der *Revue religieuse de Rodez et Mende* in Frankrijk een weinig meer dan 1200 congregaties voor mannen en vrouwen, welke 30.000 manneljjke en 130.000 vrouwelijke religieuzen tellen, waarvan resp. 2000 en 4000 zich uitsluitend aan het gebed en de bespiegeling der hemelsche zaken wijden. Zij geven onderricht aan twee millioen kinderen, verplegen 104 duizend zieken, gebrekkigen en ouden van dagen, verschaffen een onderkomen aan 60.000 weezen, hebben toevluchts- en verbeterhuizen gesticht voor meer dan 12.000 personen, verzorgen duizende krankzinnigen, blinden en doofstommen. In het geheel worden meer dan tweemaal-honderdduizend personen door de congregaties onderhouden, gevoed, gevormd voor de aarde en voor den Hemel. En wanneer men dan nog nagaat, wat zij doen in de koloniën, welke eminente diensten zij bewijzen aan de zaak van de christelijke beschaving en van het vaderland.— dan is het niet mogelijk een gevoel van walging te onderdrukken voor de hatelijke en met alle rechtsgevoel spottende uitzonderingswetten, waaronder men zulke „vereenigingen" doet gebukt gaan.

— De vraag, welke nu rijst, luidt : moeten de congregaties de haar opgelegde belasting betalen, ja dan neen?

Néen, antwoorden mgr. Trégaro en Z. E. de kardinaal-aartsbisschop van Reims, mgr. Langénieux. Zij moeten niet betalen, omdat zij het niet *kunnen*. Zij moeten niet betalen, omdat zij geplaatst zijn voor een belasting, welke met de gelijkheid, door de Constitutie gewaarborgd, in strijd is en omdat zij, door te betalen, zouden meewerken aan haar eigen ondergang en aan de verkrachting harer regels.

Een ernstige studie, gebaseerd op zeer nauwkeurige documenten, leert immers, dat dit belastingstelsel in de meeste gevallen moet uitloopen op de onteigening en ruïneering der congregaties.

Waar de zaken zóó staan, is het duidelijk welke houding de congregaties hebben aan te nemen. Daar staat geen andere weg voor hen open dan die van een lijdelijk verzet. Zij moeten de houding aannemen der Duitsche Katholieken tijdens den Kultuurkamp. Door zich uit te putten, ten einde aan de eischen van den fiscus te voldoen, zouden zij haar sanctie verleenen aan de verkrachtiging der Constitutie, aan het brutale feit, dat men buiten de wet stelt : zouden zij, ten slotte, de vervulling harer taak niet slechts bemoeielijken, maar op den duur en binnen niet te langen tijd zelfs onmogelijk maken. „Het komt er thans op aan te weten," zegt de *Monde* „of de katholieken zich buiten het gemeene recht zullen laten plaatsen, of zij zullen dulden, dat geleidelijkerwijze een tirrannieke en roofzuchtige uitzonderingswetgeving tegen hen in het leven wordt geroepen, zonder dat zij zich daartegen verweren met alle middelen, welke de grondwet, het recht en de gezonde rede te hunner beschikking stellen."

In een nota door twee kardinalen opgemaakt [men zegt : door de aartsbisschoppen van Parijs en Reims] en gezonden aan de hoofden van alle congregaties, wordt nog een andere reden aangevoerd, waarom aan de eischen der nieuwe belasting niet kan worden voldaan : De congregaties, zoo lezen wij in deze nota, zijn geenszins vrij in de beschikking over hare goederen, welke zijn bezwaard met allerlei verplichtingen of voor een bepaald doel bestemd : geenszins vrij ook, om zich te leenen tot de uitvoering van de bepalingen van art. 7 der wet zooals schatting aan huis, taxeering van het roerende goed enz. welke tegen de kloosterregels van de meeste congregaties indruischen. Wil de fiscus deze goederen nemen met geweld, en de kloosterregels schenden, dit is een vervolging, welke men kan ondergaan, maar die men zeer zeker niet in de hand mag werken.

Slechts door het opvolgen dezer gezaghebbende raadgevingen zullen de Congregatie kunnen vermijden dat zij de beginselen en belangen compromitteeren, welke zij hebben te dienen en, in het geval dat de Regeering tot geweldadigheid zou besluiten, hebben zij ten minste nog dit voordeel, dat de „geniepigheid" van den aanslag op hun leven althans verijdeld wordt ; indien zij toch sterven moeten, is boven den sluipmoord de gerechtelijke moord te verkiezen. Tot 17 October hebben zij tijd. Dan is het oogenblik daar, waarop de Staat tot geweld kan overgaan. Maar intusschen zullen de katholieken — naar de krachtige vertoogen hunner pers te oordeelen — niet stil zitten en wie weet, of ook de regeering intusschen niet tot een beter inzicht zal gekomen zijn. Een *modus vivendi* ware wellicht te treffen, in afwachting van de radicale wijziging of intrekking der wet. Maar de kans hierop is helaas, gering bij de machtigen invloed, waarover de Maçonnerie beschikt en het laat zich dus aanzien, dat de strijd onvermijdelijk zal zijn en dat het christelijke Frankrijk opnieuw geweld zal moeten lijden ter wille der rechtvaardigheid !

NIEUWSBERICHTEN

CURACAO.

De Gouverneur is verhinderd Zondag 10 Juni a. s. bezoeken af te wachten.

De Adj. v. d. Gouverneur,
VAN WINGEN.

Bij Gouvernements beschikking d.d. 7 dezer maand No. 335 is het aan den heer H. A. Willemsen, klerk op Bonaire, verleend verlof met een maand verlengd.

Bij Gouvernement beschikking d.d. 10 dezer maand No. 345 is aan den heer J. M. Coates Coles, geneesheer, belast met de armenpraktijk in het stadsgedeelte bewesten de haven, binnenlandsch verlof voor den tijd van veertien dagen verleend, met vergunning om zich naar La Guaira (Venezuela) te begeven.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven :

Alexandrina Nachorst, E. H. Livingston, E. Lintelo, Esther J. Henriquez, Antonio Octavio Pinela, W. Palmer, R. Stange, José A. de Andreis.

NEDERLAND

Niet de *Sommelsdijk*, die in de West blijft maar de *Alkmaar*, onlangs uit de West teruggekeerd, gaat met de *Atjeh* naar Kiel. Commandant van de *Atjeh* is de kaptein ter zee Van Waning, van de *Alkmaar* de kapitein-luitenant ter zee Jansen van Afferden.

—Blijkens bij het departement van Marine ontvangen bericht, is Hr. Ms. pantserdekschip *Koningin Wilhelmina der Nederlanden*, onder bevel van den kapitein ter zee W. J. Derx, den 20 Mei van Batavia vertrokken naar Delagoa-baai, ten einde de Nederlandsche Regeering te vertegenwoordigen bij de plechtige opening van den spoorweg Pretoria-Delagoa-baai, op 1e Juli a. s.

Uit 's-Gravenhage meldt men :

Blijkens een heden 21e Mei aan het Departement van Koloniën van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië ontvangen telegram; is de gewezen radja van Lombok, tengevolge van een hartverlamming, overleden.

— Op 48 jarigen leeftijd is te s' Hage overleden, de heer J. J. Kraakman, gepensionneerd kapitein-luitenant ter zee, vroeger officier-instructeur te Willemsoord, later geplaatst bij de afdeeling hydrographie van 't departement van marine en permanent lid der commissie voor het examen af te nemen aan zeeofficieren en adelborsten.

— Het stoffelijk overschot van den heer J. J. Kraakman, gep. kapitein-luitenant ter zee, laatstelijk werkzaam aan de afdeeling hydrographie aan het Dep. van Marine, werd gisteren per Hollandsche Spoor van 11 uur 39 naar Alkmaar vervoerd, ten einde daar te aarde worden besteld.

De eenvondige begrafenisstoet (een viertal fraaie kransen was aan het lijkkleed gehecht) werd aan het sta-

tión opgewacht door tal van marine-autoriteiten en officieren der zeemacht.

De Minister van Marine was vertegenwoordigd door zijn adjudant, jhr. Van der Staal. Voorts werden opgemerkt de oud-Minister van Marine Dyserinck; de Schout-bij-nacht Doorman; de secretaris generaal bij het Departement van Marine, de heer L. A. Dittlof Tjassen; de gep. kol. der int. C. F. Pabst; de chef der afd. hydrographie aan het Dep. van Marine, kap. ter zee H. A. Schippers; de hoofdinspecteur der marine administratie, kap. ter zee W. H. F. Vogel; de inspecteur der marine-artillerie, kapt. ter zee W. F. Blauw; de directeur van scheepsbouw C. L. Leder.

De broeder van den overledene, mr. Kraakman, advocaat te Alkmaar, bedankte de aanwezigen voor de belangstelling, betoond aan den afgestorvene.

— Tusschen de departementen van marine en buitenlandsche zaken en den Nederlandschen consul te Gibraltar wordt correspondentie gevoerd in zake den zeeroof gepleegd op de *Anna* bij de Marokkaansche kust. De stukken betrekkelijk het getuigenverhoor zijn aan het departement van marine opgezonden.

— De heer A. M. du Celliée Muller zendt aan de *Nijm. Ct.* het volgende bericht:

Vrijdagavond ontving ik een schrijven van prof. dr. Max Wolf, directeur der Sterrewacht te Heidelberg waarin deze mededeelt dat hij de door hem ontdekte planeet 1894 B. F. naar H. M onze geëerbiedigde koningin den naam Wilhelmina heeft gegeven, welke benaming zeker ook algemeen met sympathie zal worden ontvangen.

— In den St. Pietersberg. Bij het bezoek dat H.H. M.M. brachten aan den St. Pietersberg bij Maastricht is het volgende voorgevallen: Verschillende merkwaardigheden in den berg werden aan de Majesteiten getoond.

De burgemeester bood o. a. der Koningin het historische stuk krijt aan, om Haar naam te zetten, en met forsche halen zet zij Wilhelmina onder het gebuste portret. Een hoera van alle omstanders — Generaal Teping van Berkhout en zijn adjudant-kapitein, De Bruyn maakten o. a den tocht mede — geeft lucht aan het gevoel van opgewondenheid en pleizier in dezen tocht, dat allen bezielt.

Daar komt plotseling een aardmannetje of, zooals men zegt, een „auvermenneke" voor den dag. Dreigend klinkt het kinderstemmetje „wie stoort onze eenzaamheid en durft een naam hier schrijven?" Doch zachter vervolgt hij:

Een naam hier onder 't beeld van
(Neêrland's Koningin?
Wij zwoeren, dat dit beeld in onzen
(schoot zou blijven,
Wee! die er schennis pleegt aan't
(voorwerp onzer min.
Maar ik zie, Zij daalde zelf in onze
(groeve neder
En grifte Haren naam hier op den
(mergelwand.
Doorluchte Oranjespruit, wat gaan
(wij u nu bieden
Voor 't Koninklijk geschenk, voor
('tschrift van uwe hand?
Geen bloemen bloeien hier, Om U een
(krans te winden
Tot feest'lijk huldeblijk, doch moge
(Uw Majesteit
In wat mijn hand U biedt een treffend
(teeken vinden
Van onze oprechte liefde en trouwe
(aanhankelijkheid.
De ruwe zeeschelp, die vóór eeuwen
(hier kwam stranden
En sedert roerloos in den bergsteen
(blijft gespaard,
Getuige, hoe Maastricht U, Bloem der
(Nederlanden,
Bemint en eert tot in den duisteren
(schoot der aard.

Dat was een alleraardigst tooneeltje De elfjarige Charles Schols vervulde zijn rol zoo allerliefst, dat ieder er over uit was en de jonge Koningin had er ook veel pret in. Ze moest hem wat vragen vond ze. „Kom je dikwijls in den berg?"

Maar dat was buiten de rol en met beminnelijke kortafheid zei de knaap: „Nee"

— Omtrent het vergaan van een prauw in Straat Madoera, meldt de *Soer Crt*:

Een vreeselijk ongeluk moet in de wateren van Straat Madoera dezer dagen hebben plaats gehad. Het wemelt ter reede van lijken van inlanders, allen in vergevorderden staat van ontbinding verkeerend en onherkenbaar, en velen reeds erg gehavend, ja verminkt, blijkbaar door roofzuchtig zeegedierte.

Er werden reeds 52 lijken geteld, maar telkens komen er nog meer!

Er moet dus in de vorige week een groote Madoereesche prauw, die vol en waarschijnlijk overbeladen als gewoonlijk overstak, door een invallende bui of een andere oorzaak zijn verongelukt, zonder dat iemand er iets van bemerkte.

Er zijn redenen om te vermoeden, dat het een prauw uit Sampang is, die de vorige week van daar naar Probolingho of Kraksaän vertrok en van welke men sedert niets vernam. Overladen met koelies, hoofdzakelijk voor de koffiestreken bestemd — daar begint de pluk flink wat handen bezig te houden — heeft zij, naar het schijnt de oversteking gewaagd juist in de dagen, toen het de vorige week zoo buiïg was. Zoo zou het die kunnen zijn, die dan met man en muis moet zijn gekelderd?

BUITENLAND

Rome. — Uit Rome worden aan het Brusselsche dagblad de *Patriote* eenige bizonderheden gemeld omtrent de encycliek aan de Oosterlingen, welke binnenkort zal verschijnen en waarvan de Paus inzage heeft gegeven aan eenige kardinalen, prelaten en eminente ordesgeestelijken. Het document was reeds het vorige jaar gereed, maar de H. Vader wilde de encycliek aan de vorsten en volken, de conferenties met de Grieksche patriarchen op het Vaticaan en de encycliek aan de Engelsche natie daaraan laten voorafgaan. Sinds meer dan een jaar heeft Leo XIII het document op zijn schrijftafel liggen, het telkens aanvullend, verbeterend. Op het laatste oogenblik heeft de H. Vader aan een Grieksch priester nog het samenstellen van een uitvoerige memorie gevraagd over de geschiedenis der pogingen tot hereeniging tusschen het Oosten en het Westen. Deze memorie, door den Paus gearrangeerd en ingelascht, zal het historische deel der encycliek uitmaken. Het document ademt een zeer frisschen geest en legt een schitterend getuigenis af van het onwrikbaar geloof en vertrouwen des Pausen. Men vindt er passages in van de meest pathetische welsprekendheid en vooral de peroratie zal een diepen indruk maken.

Leo XIII vermijdt zorgvuldig alle theologische geschilpunten. Hij plaatst zich op het standpunt, dat er niets essentieels bestaat, waardoor de hereeniging der Kerken verhinderd zou worden tenzij het primaatschap van den H. Stoel en dit is door alle kerkleeraren van het Oosten op welsprekende wijze verdedigd. Met veel liefde spreekt Leo XIII over de afgescheiden Kerken. Hij vordert van haar noch een algeheel opgaan in de katholieke Kerk, maar slechts een vruchtbare en heilzame hereeniging onder de opperste leiding van Rome. Aan het Oosten wordt overigens alle autonomie gelaten.

Frankrijk. — Er is onlangs weer eens druk spektakel gemaakt in de Fransche Kamer. In stede van de zaken af te doen, welke hun wachten en de belangen des lands door practische daden te verzekeren, geven de politici van professie er de voorkeur aan zooveel mogelijk de gemoederen in beweging te brengen door allerlei strijdvragen op te werpen en het anti-cléricalisme is daarbij nog altijd het stokpaardje, dat men het liefst berijdt. In 't begin was de zitting nogal kalm. De socialistische afgevaardigde Gérault Richard diende een voorstel in tot strekking hebbende de het vorig jaar aangenomen anarchisten-wet af te schaffen. Dit voorstel werd verworpen, maar reeds had een der grootste heethoofden van het Palement, de bekende Gustave Adolphe Hubbard, gelegenheid gevonden, om een storm te verwekken. Hij wilde nl. geheel te onpas spreken over de Duitsche keizersvlag, welke de Fransche oorlogsschepen te Kiel zullen hebben te hijschen. De voorzitter Brisson wilde hem hierin verhinderen. Hubbard en Brisson trachtten elkander te overschreeuwen en beiden vonden een koor in de Kamer. De minister-president Ribot bepaalde zich met van zijn bank af den radicalen chauvinist zeer boos toe te roepen: „Een stilzwijgen is het eenige antwoord, hetwelk op dergelijke redeneering te geven is."

Nadat deze storm voorbij was, stak een tweede op. Zekere heer Rabier, radicaal van professie, achtte het noodig de regeering te interpelleeren over — schrik niet, goedmoedige lezer! — de „clericale intriges in het leger." Dat was weer een kolfje naar de hand der anti-clericale meerderheid en de heer Rabier had een succès, dat hij onder andere omstandigheden zeker nooit zou verkregen hebben. Voornamelijk schepte men behagen in een schrijven, door maarschalk Soult als minister van Oorlog in 1844 aan de kommandeerende officieren gezonden en dat Rabier uit de archieven had opgedolven. In dat schrijven werd gewaarschuwd tegen den invloed, welken geestelijke vereenigingen (militaire Tehuizen zijn hier blijkbaar bedoeld) in het leger uitoefenen en natuurlijk werd dit schrijven, met veel pathos door Rabier in herinnering gebracht, krachtig toegejuicht. Aan dien royalistischen minister moet de tegenwoordige regeering nu eens een voorbeeld nemen! Millerand, ook een man van onvervalschte anticlericale beginselen, verzocht den minister van dat schrijven van vijftig jaar geleden een afschrift te doen toekomen aan de verschillende korpscommandanten.

Het gouvernement zat er erg mee in. Aan de anti-clericale schreeuwers moet natuurlijk altijd voldoening worden geschonken maar toch was het een beetje mal voor een republikeinsch bewind, om lessen te aanvaarden van het koningschap. Enfin, Ribot beloofde, dat hij in een nieuwe circulaire naar het schrijven van Soult verwijzen zou, maar dit was den raddraaiers nog niet genoeg en de regeering was in een tamelijk leelijke positie totdat Rabier een „orde van den dag" voorstelde, waarin de Kamer, akte nemende van de verklaringen der regeering en vertrouwende op haar vasten wil om de gewetensvrijheid (sic!) in het leger te verzekeren, tot de orde van den dag overging.

De uiterste Linkerzijde protesteerde heftig tegen deze motie als zijnde veel te onbeduidend tegenover het „clericaal" gevaar, wat tengevolge had, dat Rabier ze terug nam. Maar even spoedig nam een lid van het Centrum ze over en nadat een motie om gewoon weg tot de orde van den dag over te gaan was verworpen met 510 tegen 53 stemmen, werd de motie-Rabier, na nog heel wat geredekavel met 355 tegen 218 stemmen aangenomen.

Voorshands is dus het Fransche vaderland weer gered.

—Te Orleans werden de feestelijkheden gevierd ter eere der beroemde maagd van Orleans. Zij werden bijgewoond door kardinaal Meignan, aartsbisschop van Tours, kardinaal Vaughan, aartsbisschop van Westminster, en verscheiden Fransche bisschoppen. Mgr. Fuzet, bisschop van Beauvais, heeft zich verontschuldigd.

Uit de kathedraal trok de stoet naar het plein, waar de troepen waren opgesteld, Terwijl dezen de wapens presenteerden, en op de torens der kathedraal duizenden vreugdefakkels ontvlamden, reikte de burgemeester den bisschop van Orleans het vaandel over, dat naar het model van Jeanne's krijgsstandaard is gemaakt.

—Het schijnt, dat de Fransche regeering, ondanks al haar buigen vóór de anticlericalen, toch ernstig gevaar loopt bij de behandeling der begrooting voor 1896. De samenstelling der begrootingscommissie doet duidelijk de slechte gezindheid der Kamer tegenover het ontwerp-budget uitkomen Van de 33 leden hebben slechts 15 deel uitgemaakt van de vorige begrootingscommissie, terwijl negen leden nog nimmer zitting hebben gehad. Rouvier, de voorzitter der vorige commissie, is niet herkozen, en vervangen door Salis. De meerderheid van de commissie wordt gevormd door 14 radicalen, twee leden die gewoonlijk met hen stemmen, en een sociaal-democraat; Cavaignac zal haar candidaat zijn voor het voorzitterschap. Vrij algemeen is het oordeel der gekozenen, dat in de ontwerp-begrooting nog meer bezuinigingen moeten worden aangebracht, terwijl uit haar samenstelling reeds blijkt, dat er een waarschijnlijke meerderheid is ten gunste eener inkomstenbelasting; de nieuwe door de regeering voorgestelde belastingen vinden algemeene afkeuring in den boezem der commissie.

De inkomstenbelasting zal waarschijnlijk met 17 tegen 16 stemmen worden aangenomen.

Duitschland. — Sinds eenigen tijd wordt der Duitsche regeering en der conservatieve partij het plan toegeschreven, dat zij het algemeen geheim kiesrecht, dat voor den Rijksdag bestaat, willen afschaffen. In de pers is hierover reeds menig woordje gevallen en in de 16 Mei gehouden zitting van het Parlement kwam, ingevolge een interpellatie van den vrijzinnigen afgevaardigde Rickert, de vraag ter sprake, of het kiesrecht geheim moest blijven. Behoudens de conservatieven verklaarden alle sprekers zich daarvóór. Niet alleen werd in dezen geest gesproken door Rickert namens de liberalen, door Singer namens de sociaal-democraten en door dr. Lieber namens het Centrum, maar insgelijks schaarden zich de anti-semietische afgevaardigde Förster en Liebermann aan hun zijde.

Bizonder scherp werd de conservatieve leider, Von Mirbach, aangevallen op grond van de verklaring, onlangs door hem in het Heerenhuis afgelegd, dat de keizer niet beter kon doen dan den Gordiaanschen knoop door te hakken en een anderen Rijksdag bijeen te roepen, krachtens een nieuwe en meer beperkte constitutie, welke de keizer mag uitvaardigen. De afgevaardigden Rickert en Singer sommeerden den heer Von Mirbach deze woorden in den Rijksdag te herhalen De heer Von Mirbach bleef echter het antwoord schuldig en gaf er de voorkeur aan tijdens de discussie de zaal te verlaten! Daar de conservatieven inzagen, dat zij Rickert's motie tot handhaving van de geheime stemming toch niet konden doen verwerpen, verhinderden zij de stemming daarover door de zaal te verlaten. Zoo doende was geen voldoend aantal afgevaardigden aanwezig. om een geldig besluit te kunnen nemen.

—Het is opmerkelijk, hoe bij tal van tusschentijdsche verkiezingen voor den Rijksdag, het nationaal-liberalisme (doctrinair-liberalisme) achteruitgaat. Het verschijnsel deed zich reeds voor te Schmalkalden, Rinteln, Eisenach en Weimar en vertoonde zich kortelings opnieuw te Keulen. In 1893 had de nationaal-liberale partij aldaar 8433 stemmen betaald; 15 Mei bracht haar candidaat het slechts tot 3887 stemmen. Opmerkelijk is het, dat in Keulen alleen de katholieken hun positie handhaven. Ook de sociaal-democraten gaan er achteruit.

— Het schijnt, dat de feesten te Kiel ernstig worden bedreigd. Reeds heeft het nieuwe kanaal een reeks van moeilijkheden opgeleverd en nu heeft dezer dagen bij Grünenthal een instorting plaats gehad, welke ten gevolge had, dat de diepte van het kanaal op bedenkelijke wijze is verminderd. De ingenieurs, ter verhelping van het ongeval geroepen, zijn van meening, dat vijf duizend werklieden met tien uitbaggeringsmachines nauwelijks voldoende zullen zijn, om het kanaal vóór den dag, waarop de opening is bepaald, weer in een gereeden toestand te brengen. De groote vraag is thans

of de tocht door het kanaal, welke de *clou* der feestelijkheden moet zijn en waartoe de keizer tal van gasten heeft uitgenoodigd, zal kunnen doorgaan. De ingenieurs ontraden in elk geval ten sterkste, om het groote pantserschip *Wörth* over deze plaats te brengen en vreezen dat ongelukken zullen gebeuren, wanneer de keizer in zijn voornemen volhardt.

— De Rijksdag heeft, 21 Mei in eerste en tweede lezing het wetsontwerp tegen den slavenhandel aangenomen met verscheiden amendementen, waarin de straf verscherpt wordt. Verder werd aangenomen een motie van den Centrum-afgevaardigde Gröber, waarin de regeering wordt uitgenoodigd een wetsontwerp in te dienen, om te geraken tot afschaffing der huisslavernij.

— De zoogenaamde suikernoodwet, waarvan de strekking is, de tegenwoordige regeling der uitvoerpremiën nog gedurende twee jaren (tot 31 Juli 1897) te behouden, is bij tweede lezing aangenomen met 191 tegen 45 stemmen.

— In de Wurtembergsche Kamer van Afgevaardigden is een paar weken geleden een quaestie ter sprake gebracht, welke in verband staat met de troonopvolging. Zooals bekend is, zou, in geval de tegenwoordige koning bij zijn overlijden geen mannelijken erfgenaam nalaat, de Kroon overgaan op een katholieke zijlinie van het regeerend Huis.

Volgens art. 76 van de Grondwet, kan echter een koning, die niet tot de protestansche Kerk behoort, niet de geestelijke souvereine rechten uitoefenen. Om in deze leemte in de Grondwet te voorzien, heeft de regeering een wetsontwerp ingediend, volgens hetwelk de rechten van den Souverein overgaan op een raad van drie protestansche ministers, den voorzitter van den Opperkerkeraad en twee leden van de protestansche synode.

Oostenrijk-Hongarije. — Vóór eenige weken maakte de nuntius te Weenen mgr. Agliardi, een reis door Hongarije, om de katholieken aan te sporen tot verdediging hunner rechten, welke ontegenzeglijk door het liberale gouvernement worden bedreigd. Natuurlijk was dit den liberalen een doorn in het oog en Banffy, de waardige opvolger van den anticlericalen ex-premier Wekerle, liet zich door een zijner vrienden in het Parlement interpelleeren, om op hoogen toon te kunnen verklaren, dat de régeering door bemiddeling van den gemeenschappelijken minister van Buitenl. Zaken, graaf Kalnoky, bij het Vaticaan tegen de reis van den nuntius had geprotesteerd en dat mgr. Agliardi op ongeoorloofde wijze zich had gemengd in de binnenlandsche aangelegenheden van Hongarije. Natuurlijk juichte heel de liberale partij over deze verklaring, maar al zeer spoedig werd zij gevolgd door een communiqué in de *Pol. Correspondenz*, afkomstig van graaf Kalnoky en meldende, dat, wat Banffy in de Hongaarsche Kamer had gezegd, in vele opzichten onjuist was en niet strookte met zijn, Kalnoky's, opvatting. De Hongaarsche premier, zoo werd er bijgevoegd, had door hetgeen hij zeide omtrent het protest bij het Vaticaan, blijk gegeven van gemis aan diplomatieke ervaring. Het lag nu voor de hand, dat òf Banffy òf Kalnoky zou aftreden. Laatstgenoemde diende dan ook zijn ontslag in, maar dit werd door den keizer in een voor den minister zeer vleiend schrijven geweigerd. Banffy maakte intusschen den inhoud eener nota bekend hem door Kalnoky toegezonden en waarin de reis van den nuntius werd gelaakt. Kalnoky had echter niet gewild, dat openlijk tegen den pauselijken gezant werd opgetreden, allerminst in den vorm, waarin dit door den Hongaarschen minister-president was geschied, terwijl bovendien het protest aan het Vaticaan, waarop Banffy zich beroepen had, niet was verzonden. De gemeenschappelijke minister van buitenlandsche zaken had blijkbaar de zaak onderhands en langs vriendschappelijken weg willen afdoen, maar hij had daarbij buiten den waard, *in casu* buiten den Hongaarschen premier gerekend, die, sterk door Kalnoky's, nota, aan de zaak ruchtbaarheid gaf en zijn anti-clericale passie botvierde. Wat er daarna tusschen Weenen, Pesth en Rome verhandeld is, ligt nauurlijk voor gewone stervelingen in het duister. Maar de liberale pers, voornamelijk die in Hongarije, eischte met aandrang de verzending van 't protest tegen mgr. Agliardi aan het Vaticaan en zelfs de terugroeping van den nuntius. De *Pesther Lloyd* nu wist te vertellen, dat tot dit laatste besloten was, maar reeds den volgenden dag deelden de officieuze Weener pers mede, dat dit bericht zooal niet onjuist toch minstens voorbarig was. En nu is op het alleronverwachtst de geheele wereld verrast door de tijding, dat graaf Kalnoky zijn ontslag ten tweeden male heeft ingediend en dit thans door den keizer is aangenomen. Als reden van het ontslag wordt opgegeven, dat Kalnoky opnieuw het slachtoffer is geworden eener indiscretie. Aan den minister van Hongarije bij het hof te Weenen, baron Josika, had hij in vertrouwen megedeeld, dat mgr. Agliardi zou worden teruggeroepen. Maar in stede van dit voor zich te houden, seinde baron Josika dit terstond aan zijn landgenoot en geestverwant Banffy, die het zonder dralen openbaar maakte. Dit ingrijpen door de Hongaarsche regeering in hetgeen tot het gebied van zijne eigene werkzaamheden behoort, heeft Kalnoky niet langer willen verdragen. In welonderrichte kringen wordt als zijn opvolger genoemd graaf Agenor Goluchowsky, die vroeger Oostenrijksch gezant was bij het hof van Rumenië. Kalnoky had een lange audiëntie bij den keizer. Daarna werden Banffy en baron Josika, tegelijk door Z. M. ontvangen.

— Het ontslag van Kalnoky, door de Weener bladen in extra-edities bekend gemaakt, veroorzaakte een verbazende sensatie. De *Pester Correspondent* en het *Fremdenblatt* houden een warme lofrede op den graaf, die zooveel bijdroeg tot handhaving van den Europeeschen vrede. Kalnoky bekleedde sinds 1881 den post van Oostenrijksch-Hongaarsch minister van Buitenlandsche Zaken en al kan men niet zeggen, dat zijn bestuur zich kenmerkte door groote kracht, dat hij aan zijn land vele diensten heeft bewezen, staat buiten kijf. In dit geval was hij voor het rijk heel wat meer waard, dan Banffy, die in geen enkel opzicht op verdiensten kan wijzen. De grootste fout van Kalnoky, en die thans ook de onmiddellijke oorzaak van zijn val schijnt te zijn geworden, was, dat hij zich niet schrap genoeg durfde zetten tegen het liberalisme. Hij gaf meermalen aan de liberale partij den vinger; zij nam de geheele hand en was er hem niet eens dankbaar voor, gelijk de jongste gebeurtenissen duidelijk hebben bewezen.

— Officieel wordt medegedeeld, dat tot opvolger van graaf Kalnoky als Oostenrijk-Hongaarsch minister van Buitenlandsche Zaken is benoemd graaf Goluchowski.

Uit Berlijn wordt gemeld, dat Kalnoky's aftreden daar weinig sensatie heeft gewekt, maar des te meer is men verrast door Goluchowski's benoeming. Bij het groote publiek nagenoeg onbekend, wekt hij toch reeds als Pool en vriend van Rusland eenig wantrouwen; men onderstelt wel is waar dat keizer Frans Jozef met deze benoeming toch bedoelt zijne tot nog toe gevolgde staatkunde voort te zetten; maar legt er intusschen nadruk op, dat Goluchowski zijne gezindheid ten aanzien van Duitschland en Italië nog moet laten blijken. De verschenen bladen waren zeer terughoudend over Goluchowski's benoeming.

De Hongaarsche minister-president Banffy in de Kamer nog eens geinterpelleerd, over de jongste gebeurtenissen, verklaarde echter, dat de redenen van dit aftreden te zeer van persoonlijken aard zijn, om daarover in nadere bizonderheden te treden. In antwoord op eene vraag van den heer Ugro zeide de minister-president, dat de Hongaarsche regeering, bij de benoeming van graaf Goluchowsky tot gemeenschappelijk minister van Buitenlandsche Zaken, hare ideeën heeft doen gelden, en dat deze ook zijn aangenomen.

Banffy — een liberaal protestant — is dus feitelijk op dit oogenblik de man, die in Oostenrijk-Hongarije den toon aangeeft. De liberale pers is echter eenigszins verontrust over het feit, dat de nieuwe minister van Buitenl. Zaken als streng katholiek bekend staat.

— Uit Weenen wordt thans weer gemeld, dat de nuntius mgr. Agliardi binnenkort zal worden teruggeroepen. Als zijn opvolger wordt genoemd mgr. Navadi Bontife, thans nuntius te Brussel.

— Te Weenen is het burgemeesters-conflict nog altijd aan de orde. Zooals men weet, heeft de eerste burgemeester zijn ontslag genomen, omdat hij als liberaal zich niet kon vereenigen met de benoeming van den anti-semiet dr. Lueger tot eersten vice-burgemeester. De heer Lueger heeft thans het volgende compromis voorgesteld: Om den post van burgemeester zal gestreden worden, de twee vice-burgemeesters zullen een anti-semiet en een liberaal zijn en wethouders zullen voor een even groot deel uit liberalen en verder uit wilden worden gekozen naar de verhouding der partijen. De anti-semieten en de wilden keurden het voorstel goed, de liberalen weigerden evenwel daarop in te gaan. Het gevolg is, dat er zeven anti-semietische wethouders zijn gekozen.

— In het Oostenrijksche Huis van Afgevaardigden verklaarde de minister van Binnenlandsche Zaken dat de sub-commissie voor de kiesrechthervorming haren arbeid heeft geëindigd en binnenkort haar verslag en hare voorstellen aan de commissie zal overleggen.

— Een militaire deputatie, met prins Albert van Pruisen aan het hoofd, is te Weenen aangekomen, om den keizer den Pruisischen maarschalksstaf te overhandigen. De deputatie is te Weenen zeer hartelijk ontvangen. Er was gala-diner ten hove en de keizer bracht een toost uit op keizer Wilhelm, prins Albert en het Duitsche leger.

Spanje. — De berichten, die de Cubaansche couranten te Madrid hebben gebracht, zijn meer belangwekkend dan gunstig. Toen Martinez Campos op het eiland aankwam, vond hij alles in de war. De aanwezige troepen waren niet georganiseerd, voor de ontvangst der hulptroepen was niets in gereedheid gebracht. Te Manzanilla moesten zoowel de strijdkrachten, die er al waren, als die welke tegelijk met den maarschalk ontscheepten, verscheiden dagen zich tevreden stellen met geen ander voedsel dan karige porties droge rijst. De maarschalk handelde voortvarend en telegrapheerde om 600,000 rantsoenen tegelijk. Ook in andere behoeften haastte hij zich te voorzien, o. a. in die aan een ambulance-dienst. Vóórdat die dingen in orde waren, wilde hij geene krijgsoperaties beginnen. Na vervolgens het weinige aanwezige geschut over drie punten te hebben verdeeld, verdeelde hij ook het in opstand zijnde district in een aantal secties, en benoemde voor de troepen, die in elke sectie de rust hadden te herstellen, een bevelhebber. Daarop vaardigde hij proclamatiën uit, waarin genade werd beloofd aan alle rebellen met uitzondering slechts van degenen, die zich als leiders hadden opgeworpen. Met strenge straffen werden bedreigd zij, die volhardden in het verzet, aan de rustige bewoners daarentegen werden allerlei hervormingen in het beheer van Cuba toegezegd.

Ziedaar wat de couranten in meer of minder opgewonden taal vleiends van den maarschalk vertellen. Wat de volbrachte operaties aangaat, de ontvangen berichten daarover zijn zoó weinig in overeenstemming met elkander, dat zij de Beurs te Madrid in ongerustheid brengen. Nu eens heet het dat Campos de rebellen geheel meester is, dan weer komt er een officieel telegram dat de rebellen spoorwegen en bruggen hebben vernield en zich van nieuwe ammunitie en wapens hebben weten te voorzien. Hierbij wordt herinnerd aan de vroegere Cubaansche onlusten, toen 7000 inboorlingen jaren lang een Spaansch leger van 45,000 man aan de praat wisten te houden. Die onlusten kostten aan Spanje 100,000 man, ten deele gesneuveld, ten deele slachtoffers van het klimaat geworden.

— Volgens de laatste berichten leeft Marti nog en staan de zaken der opstandelingen gunstiger dan ooit. Van de Spaansche troepen wordt weinig loffelijks vermeld en eenige generaals, die het met Campos niet vinden kunnen verzochten om teruggeroepen te worden. De waarde aan deze berichten toe kennen is niet gemakkelijk te bepalen.

Zweden-Noorwegen. — De Kamer van Zweden hebben in een vereenigde zitting besloten, de beide fondsen, die ter beschikking der regeering zijn voor militaire en andere buitengewone doeleinden van 2½ en

5 millioen, tot 7½ millioen ieder te verhoogen.

Met het oog op de toenemende spanning tusschen Zweden en Noorwegen verdient dat besluit de aandacht. Ofschoon het werd gemotiveerd met de noodzakelijkheid, verschillende punten der kust te versterken, zullen de Noren zeker er eene bedreiging in zien, waardoor eene verzoening tusschen de beide staten al weer moeilijker wordt. Zweden heeft, lang getart, zijne kalmte verloren, des te feller wordt in Noorwegen de afkeer van de unie der beide landen. Onlangs heeft de Zweedsche Rijksdag de handelsregeling met Noorwegen opgegeven, juist op een oogenblik, dat te Christiania de opgewondenheid der radicalen een weinig scheen te bedaren. Zweden is geheel tot het protectionisme overgegaan, Noorwegen handhaaft het vrijhandelstelsel; het is dus zeer moeilijk eene nieuwe regeling vast te stellen. De Noorsche ministerericrisis is nog altijd niet opgelost en de radicalen zijn voortdurend verbitterd op den koning. Het laatste besluit der Zweedsche Kamers zal dezen toestand nog verergeren.

Bulgarije. — Vorst Ferdinand van Bulgarije is te Parijs aangekomen, reizende in het meest strikte incognito onder den naam van graaf von Murany. Hij is afgestapt aan het hotel *Meurice* met zijn gevolg bestaande uit zijn secretaris, den heer Fleischmann, majoor Pappakopow, aide-de-camp, en kapitein St[illegible]jinow, ordonnance-officier.

De vorst is, na de H. Mis te hebben bijgewoond in Saint-Roch, met den trein van 11 uur 's voormiddags naar Chantilly vertrokken, waar zijn moeder, prinses Clementine van Orléans hertogin van Saksen-Coburg-Gotha, den vorigen dag met den Orient-Expres was aangekomen als gast van haar broeder, den hertog van Aumale.

[illegible]ff, de eertijds oppermachtige Bulgaarsche minister, lijdt aan de suikerziekte en wil daarvoor een kuur ondergaan te Karlsbad. De [illegible] commissie van en[illegible] maakt echter zwarigheid hem [illegible] te verleenen, op grond dat de [illegible] minister-president, zoolang het onderzoek tegen hem aanhangig [illegible] land niet mag verlaten.

[illegible] verre van onwaarschijnlijk, [illegible]ff om een andere reden dan suikerziekte zijn land wil verlaten.

Turkije. — Zooals men weet, hebben de gezanten van Frankrijk, Engeland en Rusland aan den Grooten Heer te Constantinopel een memorie overhandigd, waarin een voorstel wordt toegelicht tot hervorming der Turksche provincie Armenië, ten einde de aldaar wonende Christenen tegen mishandelingen der Turken te beschermen.

De *Daily News* meent te weten, dat de drie mogendheden eischen, dat Armenië een zelfstandige staat worde naar het model van Bulgarije, en verder schadevergoeding voor de Armenische slachtoffers, herstel der voorrechten van de Armenische Kerk, kwijtschelding van straf voor alle staatkundige gevangenen, benoeming van een commissie belast met het bevrijden van onschuldig of lichtvaardig gekerkerden en het vervolgen van schuldige ambtenaren en beambten.

De *Standard* verneemt zelfs uit Constantinopel, dat de eischen der groote mogenheden het karakter dragen van een ultimatum.

De Russische bladen willen echter van een zelfstandig Armenië niets weten, omdat dit zou indruischen tegen het tractaat van Berlijn, dat de onschendbaarheid van het Turksche rijk waarborgt, en omdat dan de Armeniërs, die in Trans-Kaukasië onder Ruissische heerschappij staan, spoedig dezelfde voorrechten zouden eischen.

Azie. — Nog altijd heerscht er geschil tusschen de vreemde mogendheden over de regeling der Chineesche zaken. De *Times* verneemt uit Tientsin, dat een Amerikaansch syndicaat China heeft aangeboden, de krijgsschatting voor te schieten tegen concessiën van spoorwegen enz., maar Frankrijk, Rusland en Duitschland bestrijden plannen, die den eenen staat boven den anderen bevoordeelen.

Op het eiland Formosa heerscht volslagen anarchie. Dagelijks doen zich nieuwe troebelen voor, waarbij dooden en gewonden vallen. Generaal Kuhungkuh heeft zich tot koning over Noordelijk Formosa laten uitroepen. Vele duizenden welgewapende soldaten sluiten zich bij hem aan. Er worden er wel eettelijken onthoofd, maar dit schijnt de anderen niet af te schrikken. De Chineezen pleiten er voor, dat Formosa onder erkenning van de groote mogendheden eene republiek worde

ADVERTENTIES



Imprenta de la Libreria de A. BETHENCOURT E HIJOS, Curaçao